

Byggnadsminnesförklaring av loftbod med portlider, lillstuga/stall, bagarstuga, smedja med kolbod samt lada på fastigheten Sunnanå 19:4, Lillhärddals sn, Härjedalens kn.

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1982-04-29.

Byggnadsnämnden har godtagit byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare har godtagit de föreslagna föreskrifterna.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna föreskrifterna.

Gården Halvars, Sunnanå i Lillhärddals socken är en av länets bäst bevarade kringbyggda gårdar. Tidigare var gården, i likhet med de flesta gamla gårdarna i socknen, helt kringbyggd med tillträde till gårdstunet genom portlider. Enstaka byggnader är nu utflyttade men gårdsuppbyggnaden är ännu i stort sett bibehållen.

Idag är gården uppdelad på två fastigheter, Sunnanå 18:2, 20:2 och Sunnanå 19:4. Delningen gjordes under 1800-talets andra hälft. Kort efter delningen köptes båda fastigheterna upp av skogsbolag, Sunnanå 18:2, 20:2 av Bergvik, 1878, och Sunnanå 19:4 av Iggesund. På 1900-talets början har hus, inägor och sk hemskogsskiften kunnat köpas tillbaka på båda fastigheterna. Även om gården nu är uppdelad på två fastigheter kvarstår den i sin uppbyggnad som en enhet.

Husen på Sunnanå 19:4 är från 1700-, 1800- och tidigt 1900-tal. Loftboden kan härröra från 1600-talet. Kring gårdsplanen ligger boningshuset, loftboden med portlider, lillstuga/stall samt ladugården. Bakstugan är placerad strax öster om gårdsfyrkanten. På behörigt avstånd längst i söder ligger smedjan med kolbod. I övrigt finns en loge och två lador.

Loftboden med portlider räknas som ett av gårdens äldsta hus från 1600-1700-tal. Den är timrad, falurödfärgad och har plåttak.

Lillstuga/stall. Byggnaden är timrad, falurödfärgad och har plåttak. Portalen med skärmtak som utsmyckar ingångsdörren till lillstugan har inskriptionen 1863. På ömse sidor inramas dörren av en halvkolonn på hög sockel. Dörren med foder är tunt ådringsmålade. Skärmtaket, ett sadeltak, avslutas på krönet av främre gaveln av en snidad figur i människogestalt. Skärmtaket bär spår av gröna och rosa färgpigment.

Bagarstugan är till stora delar byggd under 1700-talet. 4 varv är påtimrade i senare tid. Huset är timrat, falurödfärgat och har spåntak.

Smedjan med kolbod är troligen från sekelskiftet 1800. Den är timrad och har spåntak.

Ladan, den östra, är troligen från 1700-talet. Den är timrad och har spåntak.

Lillstuga/stall, smedjan, bagarstugan och ladan upprustades 1982 med bidrag av statliga byggnadsvårdsmedel.

Inom skyddsområdet finns även boningshuset, ladugården, logen och en lada.

Loftboden med portlider, lillstuga/stall, bagarstugan, smedjan med kolbod samt ladan bevarar egenarten hos gången tids bebyggelse och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkliga.

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 1 § lagen (1960:690, ändrad och omtryckt 1976:440) om byggnadsminnen, de rubricerade byggnaderna på fastigheten Sunnanå 19:4, Lillhärads socken, Härjedalens kommun, Jämtlands län för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Skyddsföreskrifternas pkt 2 - 6, 8 omfattar loftbod med portlider, lillstuga/stall, bagarstuga, smedja med kolbod samt lada. Byggnaderna har markerats med rött på den bifogade kartan. Fastighetens övriga byggnader omfattas av punkterna 6 - 8 i skyddsföreskrifterna.
2. Skyddsföreskrifterna berör byggnadernas exteriör.
3. Byggnaderna får ej rivas eller flyttas.
4. Byggnaderna får ej till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.
5. Underhållsåtgärder som rör exteriören såsom ommålning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takbeläggning, skorstenar, fönster, grund o s v skall utföras på sådant sätt att byggnadernas kultur-

historiska värde inte minskas. Innan underhållsåtgärder vidtages enligt ovan skall samråd ske med länsstyrelsen som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.

- ./.
6. Det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade området får inte bli föremål för väsentlig förändring. Eventuell nytillkommande bebyggelse för jordbrukets behov måste utformas och placeras på ett sätt som inte förvanskar områdets kulturhistoriska värde. Såväl ändringar i befintlig bebyggelse som eventuell ny bebyggelse får först komma till stånd efter samråd med länsantikvarien.
  7. Om någon av fastighetens icke byggnadsminnesförklarade byggnader skadas av brand eller annan våda, får de återuppbyggas såvida anpassning sker till den allmänna karaktären hos de kringliggande byggnaderna, samt till områdets kulturhistoriska värde. Sådana åtgärder, som nämnts under denna punkt, skall utföras i samråd med länsstyrelsen.
  8. Området kring byggnadsminnet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna ska vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallad av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

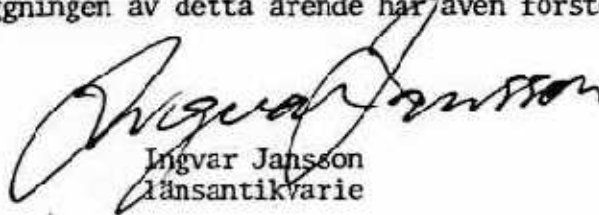
Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

./.

Besvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även förste länsassessorn E Berglund deltagit.

Lars Calleberg
 länsråd

 Ingvar Jansson
 länsantikvarie

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos kammarrätten i Sundsvall.

Besvärshandling skall ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen, som skall vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller hans ombud, skall anges det beslut mot vilket talan förs, vad som yrkas samt de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet. Klaganden bör vidare uppges bevis som han vill åberopa och vad han vill styrka med varje särskilt bevis.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppges namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer.

Insända besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Kammarrätten, Box 714, 851 21 SUNDSVALL.